

Волинь. 1920. пошесть

Сергій Синюк

ОЗНАЙОМЧИЙ ФРАГМЕНТ

© Видавництво «Богдан». Усі права застережено.

Фрагмент надано для ознайомлення. Повна книжка — nashaknyga.com.ua

За довгим канцелярським столом, явно роздобутим у «казонному присутствії» імперських часів сидять два взірцевих полковники у бездоганно підігнаних одностроях. Один — у щойно пошитому мундирі Війська Польського. Інший — у перешитому з довоєнного російського кітелі Дієвої Армії Української Народної Республіки.

Риплять двері.

Заходить чотовий Сташиба. Клацає каблуками.

— Пане полковнику, чотовий Сташиба за вашим наказом прибув!

Обидва полковники синхронно підводяться. Польський полковник бере із зеленого сукна обшиту червоним оксамитом коробочку:

— Від імені Польської Республіки та головного командування Війська Польського маю приємність вручити старшому сержантові Сташибі Мелетію недавно затверджену нагороду за особисту доблесть на полі бою — Хрест Відважних.

Вручає коробочку.

Тисне руку.

Сташиба мовчки клацає каблуками, бо не знає, як треба відповідати у таких випадках. Ну не гаркати ж «Рад стараться, ваше високоблагородіє!».

І несподівано косо посміхається.

Український полковник здивовано піднімає брови. Сташиба пояснює:

— Просто подумав, що щастить мені на чужі нагороди. Від государя-імператора отримав перший бронзовий хрест, від польської республіки — другий.

— А нічого українського досі нема? — продовжує думку Сташиби український полковник. — Ви це хотіли сказати? Проекти

українських відзнак уже опрацьовані. Тільки-но їх виготовлять так почнуться нагородження — ваші заслуги і рани також не будуть забуті.

Цього разу криво посміхається польський полковник. Але ні український полковник, ані Сташиба цього не бачать. Тільки глядачі.

Український полковник питає:

— До речі, про рани. Як здоров'ячко? Одужали?

Сташиба відповідає:

— Богу дякувати. Цілком одужав. Можу хоч зараз на фронт.

Польський полковник знову посміхається. Але цього разу посмішка в нього широка, майже братерська, й адресована особисто Сташибі:

— Якраз на фронт тепер можна і не поспішати. Бої затихли. Жодна зі сторін не має сили для стратегічного наступу або бажання марнувати снаряди в людей у сутичках місцевого значення.

Український полковник жестом пропонує всім сісти і після того, як всі троє умостилися в кріслах, продовжує:

— Певною мірою запілля нині стало важливішим за фронт. Гармати мовчать, але хвороби продовжують убивати. Тиф, червінка, холера... А до них додалася ще й дифтерія, яка косить насамперед малих дітей. У селах — два-три похорони щотижня. У містечках — майже щодня. Самі розумієте, як то впливає на думки, на психіку. А ворог цим користується, цинічно, підло й уміло.

— І що можна зробити? — діловито питає Сташиба.

Польський полковник відповідає:

— Донедавна вважали, що дифтерія — це вирок. Проте в Північноамериканських сполучених штатах почали фабрикацію сироватки, яка дає змогу лікувати цю страшну хворобу. Польща через французьких союзників досягла згоди з американцями, й Американський Червоний хрест надав Польщі таку кількість

вакцини, якої вистачить і нашим та вашим дітям. Проте більшовикам дуже залежить на тому, щоб сироватка не потрапила до хворих дітей Волині, щоби пошесть поширювалася. Тому для постачання сироватки потрібні особливі заходи з охорони та обережності. Поїзд, який привезе першу партію сироватки у Кременець, будуть охороняти два причепних панцерних вагони та ескадрон уланів. А от у волості та села сироватку треба буде розвезти потайки, не привертаючи зайвої уваги. Старший сержант узявся би за таку роботу?

— Якщо треба — я готовий! — підхоплюється Сташиба.

— Прошу сідати, — зауважує український полковник. — Наскільки нам відомо, Шумська волость — ваші рідні місця?

— Так і є, пане полковнику, — відповідає чотовий. — Народився і виріс у селі Онишківці Шумської волості.

Український полковник схвально киває і продовжує:

— А ще нам відомо, що ви можете керувати велосипедом та мотоциклом.

Сташиба усміхається:

— На посаді писаря старшого окладу третього батальйону сорок другого якутського піхотного полку мусив і того навчитися.

Польський полковник дістає з течки два аркушики-восьмушки:

— Старший сержанте, тут маєте легітимацію з вимогою військового командування до всіх надавати вам сприяння та допомогу. Тут — доручення військовому комендантові міста Кременця. Негайно з'явіться до комендатури, отримайте заправлений мотоцикл «Харлей-Девідсон», заберіть медичну сестру Американського Червоного Хреста із сироваткою і максимально обережно доставте принаймні до Шумська.

Український полковник додає:

— За кричущої необхідності дозволяю використовувати частину сироватки у тих селах, через які будете проїздити. Виконуйте!

Сташиба рвучко підводиться, клацає каблуками:

— Наказ, пане полковнику!

Чітко розвертається через ліве плече, виходить.

Польський полковник дивиться у вікно якимось блукаючим артилерійським поглядом. Не обертаючись до українського полковника, питає:

— Як думаєш, Юрку, прорветься оцей Сташиба до Шумська?

— Чи прорветься — не знаю, Стасю. Але тому, хто спробує його зупинити, я не позаздрю.

• • •

Далі — у повній книжці «Волинь. 1920. пошесть».

nashaknyga.com.ua